

Спогади Гайтвана О.Д.

Під час окупації м. Києва фашистами я жив у родичів матері на Подолі і, щоб не потрапити в Німеччину, пішов у 3-є ремісне училище на вул. Спаській учнем токаря. За саботаж на роботі був заарештований і після побиття в поліції був відправлений до Сирецького концтабору. Я провів там близько 2-х місяців і був звільнений завдяки щасливому випадку та отримав довідку про перебування в концтаборі зі скеруванням на біржу праці, яка відправила мене на роботу учнем токаря на авторемонтний завод Германа Вігмана по вул. Фрунзе (зараз там шовковий комбінат), де і працював до 05.09.1943 р. Зараз, після десятків років, не все пам'ятається, але багато подій тих років воскресають в пам'яті.

28.06.1942 р. в таборі мені виповнилось мені виповнилось 18 років, а напередодні була втеча з табору, і комендант табору Радомський вишукав всіх в'язнів і, висмикуючи із строю через одного в'язня, розстріляв велику групу людей. В таборі тоді було близько 200 чоловік.

Щодня привозили людей в душогубках, розстрілювали і в таборі і поза табором. В кінці Лук'янівського кладовища був великий протитанковий рів, що простягався вздовж вулиці, на краю якого і розстрілювали людей, а також закопували тих, яких привозили в душогубках вже мертвих, отруєних газом.

Витягали із душогубок, закопували в'язні із концтабору (зараз на тому місці інститут підвищення кваліфікації лікарів).

В таборі я працював в столярній бригаді і, можливо тому, що табір розбудовували, я і залишився живим.

Бригадиром був Великий Петро Йосифович, розповідали, що він щось будував німцям в Києві та попався на крадіжці.

Коли судили бригадирів Сирецького концтабору, то мене викликали у Військовий Трибунал (1945 — 1950 рр.) як свідка по справі бригадира Великого П.Й., і де мої покази, слід вважати, збереглися до сих пір.

Після звільнення Києва від фашистів я довго лікувався від побоїв у таборі і був звільнений від військового обов'язку.

Багато забулося вже і дуже важко пригадувати, та деякі події дуже яскраво закарбувалися в пам'яті.

Пам'ятаю, як вервечки євреїв, чоловіків і жінок з дітьми різного віку, які йшли з Подолу, повертали з Глибочиці на Мельникова і йшли у свою останню путь. Ми, кілька хлопців обійшли через Куренівку Бабин Яр і бачили з протилежного боку Бабиного Яру, як чоловіків і жінок з дітьми підводили до обриву і розстрілювали. Ми бачили, як німці ще у живих людей забирали цінні речі, перстні, кульчики, вириваючи їх із вух, скидали їх у великі верейки і увозили на відкритій машині з бортами. На місці, де все це відбувалось, зараз дорога, та хто бачив це, ніколи не забуде. Тільки по двоповерховій будівлі, що дивом зберіглася на старому єврейському кладовищі, можна встановити кінець скорботного шляху тисяч людей.

02.06.99

Конец 1947

Во время оккупации г. Киева
 фабриками я был учеником
 матери на Печеле, и это бы не
 помню в Германию попал в 3^{ей} реч.
 узнице на ц. Епифанской-Токар.
 За субботы на работе был арестован
 и после избиения в полиции был
 отправлен в сырецкий конц-лагерь.
 Пробыв там где-то около 2 месяцев
 я был освобожден по сглазливой
 елудайности и помнил епривду
 о предвзвисти в конц-лагере с
 направлением на биржу Труда
 который отправили меня на работу
 учеником Токар на авио-рем завод
 Германии Вигмана по ц. Франзе
 (сейчас там мелковичи Комбинат),
 где и проработал до 5.9.43г.
 Сейчас мне очень хотелось бы не все
 помнить, но многие события тех лет
 воскресают в памяти.
 28.6.43г. в лагере мне исполнилось
 18 лет, а накануне был побег из лагеря
 и коммунисті лагеря Радомири
 встроили всеу заключенных и выстрелив
 из строя через одного заключенного
 разстрелял большую группу людей.
 В лагере в то время было примерно
 около 200 человек.

(см. след 1

Каждый день привозили душегубки людей,
расстреливали и в лагере и вне лагеря.
В конце Лукьяновского кладбища был
большой противотанковый ров, там же
и расстреливали живых людей и закапывали
уже мёртвых, похитивших, отравленных
и т.д.

Веткиликами из душегубки, закапывали
заключенные в конц-лагерь.
(сейчас на том месте и не найти совершенно
ни одного кирпича).

В лагере я работал в столовой
бригаде и возможно потому и остался
жив, это лагерь строился.

Бригадиром был Великий Пётр Цомфович,
говорили, что он это-то естроим немцами
в Киеве и проворовался.

Когда судили бригадиров Сырецкого
конц-лагеря то меня вызвали в
Военный Трибунал (УС-502) по делу
как свидетеля по делу бригадир
Великого П. Ц. и где мои показания
ничего не помогать сохранились до сих
пор.

После освобождения г. Киева от
фашистов я долго лежал от побоев
в лагере и был освобожден от
всех обязанностей

(см. пред.).

Многого позабыто уж и очень трудно
вспоминать, но некоторые события
очень ярко запомнились в памяти.

Помнится как вереницы евреев
мужчин и женщин с детьми
всею возрастов и расы с Погоном
повергивали с Губоглицы на Шельтике
и шли в свой паенутый путь.

Мы, несколько минувшей зимой
через Курене в д. Биди д.р. выехали
с противомолодной страны Бидево д.р.
как мужчин и женщин с детьми
подводами и обриву и расстреливали.

Мы выехали как немцы еще у тибву
людей отбирали ценные вещи кольца
и серьги вырывая у швей, обрамляли
в большие веревки и увозили на
открытой бортовой машине.

Ни тебе еще все это произошло
сейчас дорога, но это видно все это
никогда не забудет. Помню на
д.р. знаменитую гудом сохранившиеся
Значит на старом еврейском кладбище
можно увидеть концы скрюченного
пути тысяч людей между маленькой
рожей и значительной дорогой и обриву.

02.06.49.

Тайван Александр Давидович